

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
_____ 2021 року

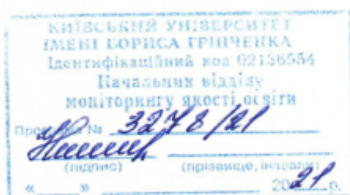
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія музики: Історія зарубіжної музики

для студентів

спеціальності: 025 Музичне мистецтво
освітнього рівня: першого (бакалаврського)
освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ – 2021

Розробник:

Ольга ЛІГУС, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Ольга ЛІГУС, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва
Протокол від "03" лютого 2021 року №3

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.02. Сольний спів
_____.2021 р.

Гарант освітньої програми _____ Яна КИРИЛЕНКО

Робочу програму перевірено
_____.2021 р.

Заступник директора _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ

« ____ » _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія музики: Історія зарубіжної музики

для студентів

спеціальності: 025 Музичне мистецтво
освітнього рівня: першого (бакалаврського)
освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ – 2021

Розробник:

Ольга ЛІГУС, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Ольга ЛІГУС, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва
Протокол від "03" лютого 2021 року №3

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.02. Сольний спів
_____.2021 р.

Гарант освітньої програми _____ Яна КИРИЛЕНКО

Робочу програму перевірено

_____.2021 р.

Заступник директора _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		заочна
«Історія музики: Історія зарубіжної музики»			
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>		
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>		
<i>Загальний обсяг кредитів/годин</i>	<i>5/150</i>		
<i>Курс</i>	<i>1</i>		-
<i>Семестр</i>	<i>2</i>		-
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>1</i>		
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>2</i>		-
<i>Обсяг годин, у тому числі:</i>	<i>60</i>		-
<i>Аудиторні</i>	<i>14</i>		-
<i>Модульний контроль</i>	<i>2</i>		-
<i>Семестровий контроль</i>	<i>30</i>		-
<i>Самостійна робота</i>	<i>14</i>		-
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>езамен</i>		-

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає в організації процесу формування слухацької та виконавської культури майбутнього фахівця, розширення його загальної та професійної ерудиції шляхом ознайомлення із ключовими епохами та стилями європейської музичної культури з акцентуванням спадкоємного зв'язку між ними, історичної циклічності культурно-творчих процесів та діалогічності музики як виду мистецтва.

Завдання курсу:

- ознайомлення з еволюцією музичних стилів у європейському мистецтві в аспекті історичних зрушень суспільної свідомості, зміни загальної «картини світу»;
- передання основних принципів еволюції розвитку музичного мистецтва через категорії «стиль», «стилістика», «жанр», «жанровий стиль», поняття стилю як художнього методу пізнання дійсності;
- формування спеціального термінологічно-поняттєвого апарату знань;
- розширення музично-історичної ерудиції студентів.
- формування образно-емоційного ставлення у сприйнятті музичного матеріалу;
- розвиток навички визначати зв'язок музики з іншими видами мистецтва, літературою, образотворчим мистецтвом, національними традиціями тощо;
- виховання естетичного та музичного смаку, формування критеріїв самостійної оцінки художньої цінності творів музичного мистецтва та перебігу сучасних процесів у музичній культурі;
- формування навичок аналітичного та критичного мислення,
- розвиток навички аналітично-пошукової роботи із використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

2. Результати навчання за дисципліною

У процесі вивчення курсу з історії зарубіжної музики студенти повинні **знати**:

- терміни та поняття, що складають категоріальний апарат курсу;
- періодизацію історії музичного мистецтва, етапи його розвитку;
- соціально-історичний та культурний контекст музичного явища, що вивчається;
- жанри та композиційні техніки (прийоми, і композиційного мислення);
- основні («великі») музичні стилі та течії окремих епох, авторські стилі творчих індивідуальностей;
- життєвий та творчий шлях видатних композиторів, визначальні твори в історії музики та їхні особливості.

Студенти повинні **вміти**:

- дати визначення термінам та поняттям курсу;
- характеризувати головні тенденції розвитку музичного мистецтва у соціально-історичному та культурному контекстах;
- викласти зміст інформаційних тем курсу;
- розкрити характер змін музичного мистецтва на різних етапах його розвитку;
- слухати музику, образно висловлюватись щодо характеру, ідейного значення музичних творів, їх цінності;
- аналізувати засоби музичної виразності, визначати стиль та жанр творів, їх художню цінність, вирізняти типологічні та специфічні риси того або іншого музичного явища;
- вміти прив'язати за стильовими, жанровими та стилістичними ознаками музичні зразки, окремі музичні твори до різних історичних епох, індивідуальних композиторських стилів або «великих» стилів.

У процесі вивчення курсу студент формує такі **програмні компетентності**:

Загальні компетентності:

Світоглядна: наявність ціннісно-орієнтаційної позиції. Загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів. Розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії.

Громадянська: здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина України. Здатність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень. Уміння діяти із соціальною відповідальністю та громадською свідомістю.

Комунікативна: здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність працювати у команді. Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

Інформаційна: здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань. Здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності.

Науково-дослідницька: здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності. Володіння науково-дослідними методами

відповідно до фахового спрямування. Обізнаність в особливостях проектної діяльності, готовність до її реалізації. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність. Здатність до нестандартних рішень типових задач і здатність вирішувати нестандартні завдання.

Самоосвітня: здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Фахові компетентності:

Мистецтвознавча: володіння базовими знаннями з історії мистецтв та теорії вокального виконавства. Знання особливостей професійного та аматорського вокального виконавства. Розуміння відмінностей академічного,

Інструментально-виконавська: здатність застосовувати інструментально-виконавські уміння у навчальній, педагогічній та концертно-виконавській діяльності. Знання інструментально-педагогічного репертуару та володіння методами роботи над творами різної форми, жанру, стилю.

Програмні результати навчання:

Сформованість світогляду, активної громадянської позиції, загальної культури. Уміння аналізувати й інтерпретувати соціальні та культурно-мистецькі явища і процеси, аргументувати власні оцінні судження.

Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Здатність працювати в команді (музично-творчому колективі). Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, основами спілкування іноземними мовами.

Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері вокального виконавства та вокальної педагогіки. Мисленнева активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Готовність до планування й організації вокально-виконавського та вокально-педагогічного процесу, мистецьких програм і проектів.

Здатність застосовувати у вокально-виконавській та вокально-педагогічній діяльності знання з історії мистецтв, історії та теорії музики, сольфеджіо, гармонії, поліфонії, аналізу музичних форм. Володіння навичками розвитку вокального слуху співака.

Сформованість вокальної техніки, культури звуку, навичок сольного й ансамблевого співу, індивідуальної виконавської манери. Здатність до творчої інтерпретації вокальних творів.

Володіння методикою постановки й розвитку співацького голосу, методами роботи над вокальним репертуаром для різних типів голосів. Готовність до навчання сольного співу учнів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.

Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху. Спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію. Здатність до самоосвіти, самоорганізації, рефлексії, самокоригування і самовдосконалення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви модулів і тем	Усього	Види занять і розподіл годин			
			Аудит.			
			Лекції	Семінари	Лабораторна робота	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Етапи, напрями та стильові тенденції розвитку музичного мистецтва XX – початку XXI ст.						
4.1.	Імпресіонізм та символізм у музиці рубежу XIX – XX ст.	4	2			2
4.2.	Стильова панорама музичної творчості перших десятиліть XX ст.	8	2	2		4
4.3.	Перша хвиля музичного авангарду: техніки, школи, персоналії	4	2			2
4.4.	Друга хвиля музичного авангарду: знакові постаті та твори	6	2			2
4.5.	Естетика постмодернізму в музиці другої половини XX – початку XXI ст.	6	2		2	4
	Модульний контроль	2				
	Семестровий контроль	30				
	Підсумковий контроль	30				
	Всього	60	10	2	2	14

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 4. Етапи, напрями та стильові тенденції розвитку музичного мистецтва ХХ – початку ХХІ ст.

Тема 4.1. Імпресіонізм та символізм у музиці рубежу ХІХ – ХХ ст.

Імпресіонізм в музиці. Історична відмінність умов виникнення і розвитку імпресіонізму в живописі й музиці. Основні риси й особливості музичного імпресіонізму. (розширення і збагачення ладово-гармонічної і ритмічної основи музики, багатство і винахідливість у сфері фактури, висунення на перший план специфіки тембрової виразності). Виникнення і розвиток імпресіонізму у французькій музиці під впливом імпресіоністського живопису, поезії і традицій французької музики ХVІІІ ст. (Ф. Куперена, Ф. Рамо); використання досягнень Ф. Шопена, Ф. Ліста.

Творчість К. Дебюссі: етапи становлення, характерні риси зрілого періоду творчості (основні жанри і найвидатніші твори). Стиль К. Дебюссі: тісний зв'язок із поезією символістів у сфері ладу, ритму, інтонації, тематизму, гармонічної і тембрової виразності, музичної форми. Фортепіанні твори – якісно новий етап у розвитку фортепіанної музики; особливості фактури, нові принципи віртуозності, що сприяли звуковій виразності. Симфонічні твори: досягнення у сфері оркестрового письма Програмність у творчості К. Дебюссі, її картинно-образний і витончено-ліричний характер. Тонкий психологізм вокальної лірики, значення фортепіанної партії, коло поетів, тематика текстів. Опера «Пеллеас і Мелізанда» (М. Метерлінк).

О. Скрябін (1871–1915). Суперечливий, складний характер музики Скрябіна як відображення ідейних суперечностей суспільного життя Росії початку ХХ ст. Провідне значення музики інструментальних жанрів, зокрема фортепіанної. О. Скрябін-піаніст. Основні особливості фортепіанного стилю, новизна прийомів викладення, тембрової палітри. Зв'язок з традиціями романтичної фортепіанної музики, а також фортепіанною творчістю російських композиторів ХІХ ст. Скрябін – творець жанру фортепіанної поеми. Симфонічна творчість Скрябіна, його програмно-філософський характер. Симфонічні поеми Скрябіна. Третя симфонія («Божественна поема»). Особливості програмно-філософського задуму симфонії. «Поема екстазу», «Прометей».

Література: 2–5, 7, 10, 13, 15.

Тема 4.2. Стильова панорама музичної творчості перших десятиліть ХХ ст.

Загальноєвропейська картина. Крах ідеї європоцентризму, соціальна криза. Поворот до філософського ідеалізму, ірраціоналізму, містики, асоціальної концепції «мистецтва для мистецтва», філософії Ф. Ніцше, А. Шопенгауера, позитивізму І. Тена, Стильовий розвій у музичному мистецтві: неоромантичні, пост-романтичні тенденції, модерністські (імпресіонізм, символізм, експресіонізм, неокласицизм, неофольклоризм), джаз в американській музиці, елементи якого дедалі проникають у європейське мистецтво. Антидемократична, елітарна сутність творчості модерністів. Імпресіонізм у музиці К. Дебюссі, М. Равеля, символізм О. Скрябіна, фольклоризм Б. Бартока, З. Кодая, неокласицизм В. д'Енді, М. Регера, Ф. Бузоні, П. Хіндемита, І. Стравінського.

Франція. Виникнення на початку 20-х років молодий творчої групи «Шести» (Les Six): Д. Мійо, А. Онеггер, Ф. Пуленк, Ж. Орік, Л. Дюрей, Ж. Тайефер. Анти-імпресіоністична спрямованість їхньої творчості, боротьба проти витонченості, пріоритет енергійного, чіткого, динамічного стилю, який би відповідав характеру, темпам і формам сучасного життя. Вплив Е. Саті та І. Стравінського; естетичних ідей Ж. Кокто: урбанізм, музика повсякденності, атмосфера вулиці, ярмарки, мюзик-холу, відмова від психологічних глибин і складнощів. Протириччя у творчості молодих учасників групи «Шести»: анти-романтичні тенденції, заперечення класичних традицій, захоплення урбанізмом, поєднання наївної ексцентриади з навмисними звуковими ускладненнями, одночасно з цим інтерес до національно-патріотичної проблематики, оригінальне відродження демократичних традицій французької музики, інтерес до різних пластів фольклору, безпосередність, артистичність і дотепність художніх рішень. Стильове різноманіття групи «Шістки», її розпад (кінець 20-х років).

Творчість М. Равеля. Оригінальність стилю. Риси імпресіонізму у творчості довоєнних років і їхнє подолання у 1920-х рр. Чутливе сприйняття М. Равелем життя, драматичних, трагедійних і комічних проявів. Жанри музичного театру: опера «Іспанський час», балет «Дафніс і Хлоя». Інтерес до фольклору різних національних культур: «Іспанська рапсодія», «Альборада», Тріо, «Іспанський час», «Новогрецькі пісні». Традиції класицизму в «Павані», сонатині, сюїті «Гробниця Куперена» та ін. Особливості вокальної лірики («Природні історії», 5 грецьких пісень для голосу з фортепіано). Прояв неокласичних тенденцій. Післявоєнний період, різноманіття жанрів 1920-х рр. Стилістичні зміни. Прагнення до чіткості форм, лаконізму тематичного матеріалу, використання політональних ефектів, роль ритму, втілення ритмічних і тембрових особливостей джазу.

Музика США. Особливе місце творчості Дж. Гершвіна. Опера «Поргі та Бесс»: особливості драматургії, вільне втілення народних жанрів темношкірих американців (блюз, спірічуел), ритмів та інтонацій джазової музики в опері й інструментальних п'єсах («Рапсодія в стилі блюз», концерт для фортепіано, «Кубинська» увертюра). Естрадні пісні Дж. Гершвіна. Зародження джазу.

Література: 2, 6, 8, 11, 12, 14, 16.

Тема 4.3. Перша хвиля музичного авангарду: техніки, школи, персоналії

Передумови виникнення авангардизму. Криза в музичному мисленні. Авангардизм як породження шукань модернізму. Радикальність принципів композиції, відхід від традиційних виражальних засобів, форм, жанрів. Розширення меж системи засобів виразності, формування математичних методів композиції, нових композиторських технік. Одночасне виникнення радикально нових підходів у творчості митців різних національних культур (О. Скрябіна, А. Шенберга, М. Рославця, І. Стравінського, Б. Бартока, Ч. Айвза, А. Лур'є). У 20-х роках новаторський стиль багатьох композиторів втрачає свій первісний радикалізм, містичний політ, стає більш конструктивним (А. Шенберг, І. Стравінський, М. Рославець). 1929 – перелом в авангардній течії, поворот до традиції. Неокласицизм – антипод імпресіонізму та експресіонізму, його розквіт у 20–30-і роки. Прагнення знайти духовної основу. Неокласицизм – творчість І. Стравінського, П. Хіндемита.

Творчість Ч. Айвза. Багатожанровий характер, втілення побутового пісенного матеріалу в поєднанні з прийомами, які з'явилися пізніше в арсеналі європейської музики. Ч. Айвз використовував політональне й атональне мислення, елементи серійності, атональності, мікрохроматики, поліритмії, поліфонії пластів, алеаторики, сонорної техніки і сонористики, стереофонії, колажу, полістилістики, принципи відкритої форми. Знакові твори: Симфонія №4, п'єса «Питання, що залишився без відповіді», Соната для фортепіано №2 «Concord».

Німецька школа: П. Хіндеміт. Величезний творчий розмах, складність художнього почерку. Бунтарський характер творів 20-х років; риси експресіонізму в операх «Вбивця – надія жінок», «Свята Сусанна». Гротескне втілення урбаністичних мотивів в операх «Туди і назад» і «Новини дня». Твори до приходу до влади нацистів: опера «Кардільяк», цикли інструментальних ансамблів «Камерна музика», «Струнні квартети», «Концерт для оркестру», симфонія. Переїзд до США, згодом - до Швейцарії. Імітаційна поліфонія, утвердження оригінальної тональної системи на противагу додекафонії; її теоретичне обґрунтування у працях з композиції і художньо-практичне - у фортепіанному циклі «Ludus tonalis». Симфонія «Гармонія світу» та однойменна опера, симфонія «Serena», «Симфонічні метаморфози тем Вебера», Реквієм (на вірші У. Вітмена) та ін.

Література: 1, 5, 8, 11, 12.

Тема 4.4. Друга хвиля музичного авангарду: знакові постаті зарубіжної музики

Повоєнний авангард: етапи розвитку, персоналії. Передумови авангардистських пошуків середини ХХ ст. Вплив особистості та праць Т. Адорно. Тенденції авангарду 1940-х років – конкретна, стохастична музика, серіалізм (сутність понять); 1950-і роки – алеаторика і сонористика, інструментальний театр і хепенінг (сутність понять). Практика проведення традиційних міжнародних семінарів, колоквиумів, фестивалів нової музики (Берлін, Варшава, Загреб, Київ, Париж, Стокгольм). 1968 рік – поворот до постмодернізму, ознаменований Симфонією Л. Беріо та Першою симфонією А. Шнітке. Корифеї повоєнного авангарду. Творчі портрети західноєвропейських композиторів: Л. Беріо,

Л. Ноно (Італія), П. Булез, Дж. Кейдж, (США), Д. Лігеті (Угорщина), Я. Ксенакіс (Греція), К. Пендерецький (Польща), К. Штокгаузен (Німеччина). Авангардисти радянського та пост-радянського простору: Е. Денисов, А. Шнітке, А. Пярт, С. Губайдуліна.

Композиторські техніки. Музичний серіалізм як принцип об'єднання різних аспектів звуку в універсальну систему в творчості К. Штокгаузена, П. Булеза, Я. Ксенакіса, Л. Ноно, В. Лютогославського. Серіальні твори К. Штокгаузена: «пуантилістична техніка» звукових «точок» у композиціях «Перехресна гра», «Контрапункт»; серіалізм у музиці П. Булеза: «Структури», «Поліфонія Х», «Майстер без молотка». Алеаторика – принцип випадковості в організації звукового матеріалу. «Контрольована випадковість» у творах П. Булеза (соната №3 для ф-но, цикл «Складка на складці»), «статистичні» партитури К. Штокгаузена («Клавірштюк XI», «Моменти»). «Музика змін» Дж. Кейджа як символ музичної алеаторики. Сонорна композиція – як новий спосіб музичного мислення ХХ ст. Творчість Д. Лігеті, його «Видіння» і «Атмосфери» – приклад «статичної» сонорні. «Музика звучностей» у творчості К. Пендерецького – «Плач пам'яті жертв Хіросіми». Особливості творчого методу Я. Ксенакіса. Електронна музика. Відкриття студій електронної музики у Кельні та Мілані, нові способи запису звуку. Поява «конкретної музики» (П. Шеффер та П. Анрі).

Література: 1, 3, 7, 10, 11, 15.

Тема 4.5. Естетика постмодернізму в музиці другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Естетична сутність стилю. Культура постмодерну як вияв постіндустріального світу (зміни в технологіях, економіці, соціумі та культурі). Явище постмодернізму з його еkleктичністю та плюралізмом – виразник основних тенденцій, установок і орієнтирів сучасного суспільства (відчай у пошуках сенсу). Відмінність постмодернізму від попередніх напрямів (авангардизму та модернізму). Принципова відмова від серйозності щодо всіх традиційних цінностей культури, зведення усього до нігілізму та роздробленості світосприйняття кожним окремим суб'єктом. Характерні ознаки естетики постмодернізму.

Постмодернізм у різних видах мистецтва. Загальні ознаки постмодернізму: злиття різних історичних традицій; діалог та полі-лог на різних рівнях організації художнього матеріалу; вираження через символи, концептуалізм, конструктивізм; ритуальність, «спіртуалізація» жанрів; гібридизація жанрів, «метажанри». Характеристики постмодернізму за американським вченим І. Хасаном (невизначеність, фрагментарність, принцип монтажу, «деканонізація», боротьба з традиційними ціннісними центрами, відсутність психологічних та символічних глибин, використання елементів стилів минулих епох, цитування, визнання вторинності, принципів застосування гри, багаторівнева організація «тексту», розмивання кордонів жанрів, родів, стилів). Література – творчість У. Еко («Ім'я троянди»), В. Берроуза («Голий Ланч»), П. Зюскінда («Запахи»), Д. Апдайка («Версія Роджерса»).

Специфіка прояву постмодернізму в музиці. Ознаки постмодернізму в музиці: Характерні принципи та прийоми: полістилістика (Дж. Кейдж, Д. Лігеті, Л. Беріо, К. Штокгаузен, А. Пярт, А. Шнітке, С. Губайдуліна, В. Мартинов). Цитування, колаж: А. Пярт «Колаж на тему ВАСН», К. Штокгаузен «Гімни», С. Губайдуліна «Час душі» та ін. Характерні тенденції в музиці постмодернізму. Мінімалізм. Л. Янг, Т. Райлі («В тоні До» – символ мінімалізму), С. Райх, Ф. Гласс («Музика в паралельних квінтах»), М. Найман. Musicaction (інструментальний театр). М. Кагель та його ідея «злиття мистецтв». Спектральна музика. «Обертонна музика» К. Штокгаузена. Французькі «Спектралісти»: Ж. Грize, Т. Мюрай. Медитативна музика. Д. Кейдж: зв'язок із філософією дзен-будизму, принципи медитативної статичності у творах К. Штокгаузена.

Література: 1, 4, 7, 10, 13, 14, 17.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Історія музики: історія зарубіжної музики» оцінюються за кредитно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю.

Кожний модуль включає бали за відвідування лекцій, семінарських та лабораторних занять, виконання самостійної роботи, роботу на семінарських та лабораторних заняттях, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Семестр 2

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекційних занять	1	5	5
Відвідування семінарських занять	1	1	1
Робота на семінарських заняттях	10	1	10
Відвідування лабораторних занять	1	1	1
Робота на лабораторних заняттях	10	1	10
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25
Разом			77
Максимальна кількість балів за 2 семестр: 77 балів			
Максимальна кількість балів за 1 семестр: 301 бал			
Розрахунок коефіцієнта: $(77 + 301) : 60 = 6,3$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Етапи, напрями та стильові тенденції розвитку музичного мистецтва XX – початку XXI ст.		
4.1.	Імпресіонізм та символізм у музиці рубежу XIX – XX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Виписати визначення основних понять і термінів. 3. Створити хронологічні таблиці життя і творчості: К. Дебюссі, М. Равеля, О. Скрябіна. 4. Виписати характерні ознаки імпресіонізму та символізму, які простежуються у творчості обраних композиторів. 5. Слухати пропоновані фрагменти творів означених композиторів. 6. Аналізувати образний зміст і стилістику вивчених творів. 7. Виписати імена видатних сучасників означених композиторів, представників різних національних культур. 8. Переглянути відео-матеріали, присвячені творчості обраних композиторів.
4.2.	Стильова панорама музичної творчості перших десятиліть XX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Створити таблицю характерних стильових явищ музичного мистецтва перших десятиліть XX ст. 3. Виписати визначення основних понять і термінів. 4. Створити хронологічні таблиці життя і творчості композиторів першої половини XX ст. 5. Слухати / переглянути пропоновані твори. 6. Аналізувати образний зміст і стильові особливості вивчених творів. 7. Порівняти жанрово-стильові пріоритети композиторів означеного періоду. 8. Переглянути відео-матеріали, присвячені творчості пропонованих композиторів першої половини XX ст.
4.3.	Перша хвиля музичного авангарду: техніки, школи, персоналії	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Створити таблицю характерних ознак музичного авангарду 1920 – 1930-х років. 3. Виписати визначення основних понять і термінів. 4. Створити хронологічні таблиці життя і творчості композиторів-авангардистів 1920 – 1930-х років. 5. Слухати / переглянути пропоновані твори. 6. Аналізувати образний зміст і стильові особливості вивчених творів. 7. Порівняти жанрово-стильові пріоритети композиторів-авангардистів означеного періоду. 8. Переглянути відео-матеріали, присвячені творчості композиторів-авангардистів першої половини XX ст.

4.4.	Друга хвиля музичного авангарду: знакові постаті та твори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Створити таблицю характерних ознак музичного авангарду 1950 – 1960-х років. 3. Виписати визначення основних понять і термінів. 4. Створити хронологічні таблиці життя і творчості композиторів-авангардистів 1950 – 1960-х років. 5. Слухати / переглянути пропоновані твори. 6. Аналізувати образний зміст і стильові особливості вивчених творів. 7. Порівняти жанрово-стильові пріоритеті композиторів-авангардистів означеного періоду. 8. Переглянути відео-матеріали, присвячені творчості композиторів-авангардистів 1950 – 1960-х років.
4.5.	Естетика постмодернізму в музиці другої половини XX – початку XXI ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Створити таблицю характерних стильових явищ музичного мистецтва епохи постмодерну. 3. Виписати визначення основних понять і термінів. 4. Створити хронологічні таблиці життя і творчості композиторів – представників постмодернізму. 5. Слухати / переглянути пропоновані твори. 6. Аналізувати образний зміст і стильові особливості вивчених творів. 7. Порівняти жанрово-стильові пріоритеті композиторів означеного періоду. 8. Переглянути відео-матеріали, присвячені творчості композиторів епохи постмодерну.

Кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань.

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Форма проведення: виконання тестових завдань, розміщених на платформі moodle.

Максимальна кількість балів: 25.

6.4. Форма проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Екзамен:

Форма проведення: виконання тестових завдань, розміщених на платформі moodle.

Максимальна кількість балів: 40

Тривалість проведення: 1 година

Критерії оцінювання:

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом – 60 год.: лекції – 10 год., семінарські – 2 год., МКР – 2 год., лабораторні – 2 год., самостійна робота – 14 год.

Модулі	Змістовий модуль 4				
Назва модуля	Етапи, напрями та стильові тенденції розвитку музичного мистецтва XX – початку XXI ст.				
Кількість балів за модуль	77 балів				
	4.1.	4.2.	4.3.	4.4.	4.5.
Теми лекцій	Імпресіонізм та символізм у музиці рубежу XIX – XX ст.	Стильова панорама музичної творчості перших десятиліть XX ст.	Перша хвиля музичного авангарду: техніки, школи, персоналії	Друга хвиля музичного авангарду: знакові постаті та твори	Естетика постмодернізму в музиці другої половини XX – початку XXI ст.
Лекції (5 балів)	1	1	1	1	1
Семінар. заняття (11 балів)	–	1+10	–	–	–
Лабор. робота (22 бали)	–	–	–	–	1+10
Самост. робота (всього 25 балів)	5	5	5	5	5
Види поточного контролю (всього 25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)				
Підсумковий контроль	Усього – 77 бал, максимальна кількість балів за 1 семестр – 251 бал Розрахунок коефіцієнта: $(77 + 251) : 60 = 5,46$				

8. Рекомендована література

Основна:

1. Высоцкая М., Григорьева Музыка XX века: от авангарда к постмодерну : Учебное пособие. Москва: Научно-издательский центр «Московская консерватория», 2011. 440 с.
2. Гивенталь И., Шукина Л., Ионин Б. История зарубежной музыки. Выпуск 6. Москва: Музыка, 1994. 478 с.
3. Кокорева Л. Клод Дебюсси. Исследование. Москва: Музыка, 2010. 496 с.
4. Конен В. Пути развития американской музыки. Монография. Москва: Музыка, 1965. 525 с.
5. Смирнов В.В. История зарубежной музыки. Начало XX в. середина XX в Учебное пособие. СПб.: Композитор, 2001. 626 с.
6. Смирнов В.В. Морис Равель и его творчество: монография. Л: Музыка, 1981. 224 с.
7. Яроцинский С. Дебюсси, импрессионизм и символизм. Москва, 1978. 232 с.

Додаткова:

8. История русской музыки в десяти томах Т. 9, 10. Москва: Музыка. 1994.
9. Конен В. Третий пласт. Москва: Музыка, 1994. 157 с.
10. Мартынов В. И. Конец времени композиторов. Москва: Русский путь, 2002. 296 с.
11. Медведева И. Франсис Пуленк. Москва : Советский композитор, 1969. 254 с.
12. Неболюбова Л. Музыкальная культура Германии и Австрии рубежа XIX–XX веков. Киев, 1990. 164 с.
13. Павлишин С.С. Арнольд Шенберг. Монография. Москва: Композитор, 2001. 480 с.
14. Соколов А. Введение в музыкальную композицию XX века. Москва, 2004. 231 с.ч
15. Стригина Е.В. Музыка XX века: учебное пособие для студентов музыкальных училищ и вузов. Бийск: Издательский дом «Бия», 2006. 280 с.
16. Чередниченко Т. Музыкальный запас. 70-е. Москва, 2002. 578 с.
17. Шнитке А. На пути к воплощению новой идеи // Проблемы традиций и новаторства современной музыки. Москва, 1982. С. 39–81.
18. Штокхаузен К. Электронная и инструментальная музыка // XX век. Зарубежная музыка: очерки, документы. Вып. 1. Москва : Музыка, 1995.

9. Додаткові ресурси

Словник-довідник музичних термінів: Режим доступу
<http://term.in.ua/>

Уровень музыки. Сайт Татьяны Постоловской. Режим доступу:
<https://sites.google.com/site/muzliteratura/>

Електронний навчальний курс «Історія музики: історія зарубіжної музики»: Режим доступу
<http://elearning.kubg.edu.ua/course>

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Етапи, напрями та стильові тенденції розвитку музичного мистецтва XX – початку XXI ст.

Тема 4.2. Стильова панорама музичної творчості перших десятиліть XX ст.

Семінарське заняття №1

1. Модернізм у музиці: характеристика явища, знакові постаті.
2. І. Стравінський: творчий портрет, стильові пріоритети.
3. Характеристика раннього етапу творчості І. Стравінського.
4. Естетичні засади творчості французької «Шістки».
5. Характеристика творчості Д. Мійо.
6. Ф. Пуленк: творчий портрет, риси стилю.
7. Жанрово-стильові тенденції творчості А. Онегера.
8. Дж. Гершвін: творчий портрет, риси стилю.

Література: 1, 5, 8, 11, 12.

Тема 4.5. Естетика постмодернізму в музиці другої половини XX – початку XXI ст.

Лабораторне заняття №1

Перегляд зразків мінімалізму: Т. Райлі («В тоні До») та С. Райча (Drumming) з подальшим колективним обговоренням спостережень щодо специфіки втілення образного змісту в музиці цього стильового напрямку.

Література: 6, 11, 12, 14.